

*«Коли душа -
напружені вітрила»
позакласний виховний захід
до 140-річчя О.Гріна
у 7 класі*

Підготувала:
Савчук Лариса
Віталіївна
вчитель зарубіжної літератури та
трудового навчання
(вища кваліфікаційна категорія,
звання – старший вчитель)

Київ
2020 р.

Тема: «Коли душа – напружені вітрила...»

Мета: допомогти дітям проникнути в дивовижний світ твору Олександра Гріна «Пурпурові вітрила»;

довести, що письменник не один у своєму прагненні побудувати країну, де перемагає любов, добро, чудеса, вселити віру в можливість здійснення будь-яких самих нездійснених бажань;

розвивати асоціативно-образне мислення, творчу активність учнів, навички виразного читання художнього тексту, в тому числі напам'ять;

виховувати культуру сприйняття художнього тексту, творів живопису і музики, залучати до театрального мистецтва.

За програмою для загальноосвітній навчальних закладів за загальною редакцією О. М. Ніколенко, 2017 р. повість «Пурпурові вітрила» рекомендована для вивчення на уроках зарубіжної літератури. Тому при створенні даної розробки мною було використано багато поетичних та музичних творів.

Перевагою даного сценарію є те, що він дозволяє залучити до його реалізації велику кількість дітей.

Сценарій складений так, що за необхідності його можна змінити або доповнити.

Дійові особи: ведучі (2 учня), Олександр Грін, Ассоль, Грей, Егль, вугляр, капітан Гоп, Летіка, корчмар, матроси (2 учня)

Оформлення: портрет О.С. Гріна; магнітофон, мультимедійна презентація; мультимедійна установка; декорації; декоративний штурвал; дзвін, що відбиває склянки.

Художнє оформлення: ілюстрації Н. Альшиної до твору, кадри з художнього кінофільму «Пурпурові вітрила», реж. О. Птушко.

Музичне оформлення: Е. Гріг «Пісня Сольвейг» музика до драми Г. Ібсена «Пер Гюнт»; пісня у виконанні В. Висоцького «Был развесёлый розовый восход» сл. і муз. В. Висоцького; пісня у виконанні Г. Рейхмана «Жил-был старый корабельный мастер» сл. В.Крапівіна, муз. Г.Рейхмана; пісня у виконанні Т. Калініченко «Алый парус надежды» сл. В.Орловецького, муз. Л.Щипахина

Поетичне оформлення: поезії О. Гріна, В. Саянова, В. Висоцького, Н. Матвеевої, С. Наровчатова, В. Крапівіна, В. Кириленка

(Слайд 1, 2) Звучить лірична мелодія на її фоні говорять ведучі Ведучій.

Рассвет – начало всех начал.
Его на плечи город принял,
И дерзкий ветер зазвучал
Напоминанием о Грине.
Как будто легкое перо
По крышам, фонарям и улочкам
И по лицу толпы безумолчной
Широким росчерком прошло.

Ассоль. И вдруг среди толпы, случайно
Мелькнет порывиста, печальна
Голубоглазая Ассоль.

Грей. А из подъезда, хлопнув дверю,
Где надпись «Мила плюс Андрей»,
В любовь по-юношески веря,
Веселый выбегает Грей.

Ведучій. Как будто легкое перо
По крышам, фонарям и улочкам
И по лицу толпы безумолчной
Широким росчерком прошло.

Грін. (слайд 3) Я народився в невеличкому містечку В'ятської губернії 23 серпня 1880 року. Коли мені було 4 роки, батько приніс мені книгу «Гулівер у ліліпутів» Він посадив мене на коліна, розкрив книжку і сказав:

(Ведучий і Грін):

- Сашко, давай читати. Яка це буква?
- «М».
- А це?
- «О».
- Вірно! Як же сказати їх зразу?
- Море...Море...

Так я вперше дізнався про море. И воно назавжди увійшло в моє життя.

(З'являється Грей)

Грей. Одного разу Грей побачив величезну картину. Картина зображувала корабель, що здіймається на гребінь морського валу. Він був змальований в останню мить зльоту. Корабель йшов просто на глядача гребінь валу нагадував крила величезного птаха. Піна летіла в повітря. Вітрила, сповнені шаленої сили шторму, падали всім громадям назад. Та найкраще за все в цій картині була постать людини...

В маленькому хлопчику поступово вміщувалося величезне море. Він зжився з ним, вишукуючи і жадібно читаючи ті книжки, в яких відкривалося синє саяво океану. Він був долею, душею і розумом команди...

І нарешті Грей зважився. Восени, на п'ятнадцятому році життя, Артур Грей потай залишив дім, щоб стати капітаном.

(звучить пісня «Был развеселый розовый восход»)

Ведучій. Был развеселый розовый восход,
И плыл корабль под парусом и флагом,
И юнга вышел в первый свой поход
Навстречу счастью или передрягам.
Накренившись к воде, парусами шурша,
Бриг двухмачтовый лег в повороте,
А у юнги от счастья качалась душа,
Как пенькове ванты на гроте!

Грей. Этот день будет первым всегда и везде:
Пробил час, долгожданный серебряный час:
Мы ушли по весенней высокой воде,
Обещаем помнить и ждать, заручась,
Помнишь детские сны о походах Великой Армады?
Все сбылось: «Становись! Становись!» - раздаются команды.
Это требует море – скорей становись моряком!
Чтоб отсутствием долгим вас близкие не попрекали,

Не грубейте душой і не будьте покорні судбі.
Оставайтесь, ребята, людьми, становись моряками,
Становясь капітаном, храните матроса в себе.

Грін. Влітку 1896 року я поїхав до Одеси, щоб стати моряком. Вантажник і матрос на випадкових пароплавах і вітрильниках в Одесі, працівник лазні, маляр, рибалка, гасильник нафтових пожеж в Баку, золотошукач... Ось далеко не повний перелік моїх професій. Життя було доволі жорстоким до мене, відчайдушного мрійника і фантазера...

Ведучій. Он жил среди нас, этот сказочник странный,
Создавший страну, где на берег туманный
С прославленных бригов бегут на заре
Высокие люди с улыбкой обманной,
С глазами, как отзвук морей в январе,
С великою злобой, с великой любовью,
С солёной, как море, бунтующей кровью,
С извечной, как солнце, мечтой о добре.

(З'являється Ассоль і Егль. Звучить пісня «Жил-был старый корабельный мастер»)

Ассоль. (слайд 4) Тепер віддай мені. Ти вже погрався? Ти як спіймав її?

Егль. Клянусь Гріммами, Езопом і Андерсеном, це щось особливе. Послухай-но, рослинка! Це твоя шхуна?

Ассоль. Так, я за нею бігла по всьому струмку. Вона була тут?

Егль. Біля самих моїх ніг. Корабельна аварія причина того, що я, як береговий пірат, можу вручити тобі цей приз. Яхта, залишена екіпажем, була викинута на пісок тривершковим валом. Як звать тебе, крихітко?

Ассоль. Ассоль.

Егль. Добре. Добре, що воно таке дивне, таке однотонне, музикальне, як свист стріли або шум морської черепашки. А що у тебе в кошику?

Ассоль. Човнички.

Егль. Я це знав. Бо я – найголовніший чарівник. Тобі нема чого боятися мене. Ану, Ассоль, слухай мене уважно. Я був у тому селі, у Каперні.

Я люблю казки й пісні, і просидів я в селі тому цілий день. Але у вас не розповідають казок. У вас не співають пісень. Але я не про це...

Так ось. Не знаю, скільки мине років, тільки в Каперні розцвіте одна казка, пам'ятна надовго. Ти будеш дорослою, Ассоль. Якось уранці в морській далині під сонцем блисне пурпурове вітрило.. Осяйне громаддя пурпурових вітрил білого корабля попрямує, розтинаючи хвилі, прямо до тебе. Тихо плистиме цей чудесний корабель, без вигуків і пострілів; на березі збереться багато людей, дивуючись і ахаючи; і ти стоятимеш там. Ти побачиш хороброго вродливого принца. «Здрастуй, Ассоль! – скаже він. Далеко-далеко звідси я побачив тебе уві сні і приїхав, щоб забрати тебе назавжди». Він посадить тебе у човен, привезе на корабель, і ти поїдеш назавжди в прекрасну країну.

Ассоль. Це все мені? Може, він уже прийшов... той корабель?

Егль. Не так скоро. Спершу ти виростеш. Потім... Що говорити? Це буде і край. Що б ти тоді зробила?

Ассоль. Я? Я б його любила. Якщо він не б'ється.

Егль. Ні, не буде битися, не буде, я ручуся за це. Йди, дівчинко, і не забудь того, що я сказав тобі. Хай буде мир пухнастій твоєї голові!

(звучить «пісня Сольвейг»)

Ведучий. І Ассоль почала чекати. Скільки знуцань і жартів довелося їй стерпіти! Діти і дорослі Каперни стали жорстоко сміятися над її мрією. Вони вважали її зовсім нерозумною й прозвали «Корабельна Ассоль»

Так само сміялися і над Гріном.

Грін. (слайд 5) Так, життя було доволі жорстоким до мене, відчайдушного мрійника і фантазера... І тільки коли створював книги, я жив щасливим життям. Саме тоді і народилася феєрія:

Ты чего для себя хотел бы,
Мой тугой алокрылый парус?
А хотел бы я вечно плавать
На воде, не на суше, стараясь.
А куда ты поплыл бы, мой парус?
- В те края под далеким небом,
Где еще до меня ни разу
Ни один алый парус не был.

Ведучій. (слайд 6) Так само сміявся капітан «Ансельма» над п'ятнадцятирічним Артуром Греєм, котрий став на його судні юнгою

Капітан. Я добра людина. Але в одчайдушному бажанні хлопчика-аристократа убачав тільки ексцентричну примху і наперед тріумфував, уявляючи, як місяців через два Грей скаже мені: «Капітане Гоп, я обдер лікті, лазячи по снастях; у мене болить спина, а пальці не розгинаються. Мені обридло. Я хочу до мами». Я б йому відповів: «Ідіть, куди хочете, моє пташеня. Якщо до ваших крилець пристала смола, ви можете її змити удома – одеколоном «Роза-мімоза».

Ведучій. Але Грей йшов до своєї мети зі стислими зубами й поблідлим обличчям. Траплялося, що зашморгом якірного ланцюга його збивало з ніг, і вдаряло об палубу, що притриманий біля кнехта канат виривався з рук, здираючи з долонь шкіру, що вітер шмагав його по обличчю мокрим кінцем вітрила з ушитим в нього залізним кільцем. Він терпів.

Він терпів насмішки, знущання і неминучу лайку. Він став «своїм» серед матросів. Він платив за свою мрію тяжким трудом і напругою волі. Одного разу, коли Грей зліз з на палубу, Гоп викликав його до каюти і, розгорнувши книжку, сказав:

Капітан Гоп: Слухай уважно. Покинь курити! Починається обробка щеняти під капітана!

Ведучий. Через 7 років після того, як Егль, збирач пісень, розповів дівчинці на березі моря про корабель з пурпуровими вітрилами, Ассоль, прогулюючись на світанку в лісі, на березі моря, замріялася і заснула.

Ведучий. А за декілька днів до цього, струмінь піни, який відкидала корма корабля Грея «Секрет», пройшов через океан білою рисою і згас у сьайві вічних вогнів міста Лісса. Корабель став на рейді недалеко від маяка. Десять днів «Секрет» вивантажував чесучу, каву і чай. Але Грей глухо затужив, без будь-якої причини, не розуміючи туги. Він звелів команді узяти напрям у відкрите море, потім почав триматися лівого берега.

Ліворуч хвилястими згущеннями п'їтьми вимальовувався берег – це була Каперна. Поминувши її, Грей повернув до берега.

Грей. Тут будемо ловити рибу.

Ведучий. Капітан вийшов на берег, взявши з собою матроса Летіку.

Летіка. Чи правда, капітане, що кажуть, нібито ви родом із знатної сім'ї?

Грей. Це не цікаво, Летіка. Бери вудку й лови, як хочеш.

Летіка. А ви?

Грей. Я? Не знаю... Може... Але... Потім... Піду, пройдуся лісом.

Ведучий. (слайд 7) Грей вийшов із гущавини в чагарник, розкинутий на схилі горба. Парувала й горіла трава; вологі квіти мали вигляд дітей, силоміць умитих холодною водою. Капітан вибрався на відкрите місце, заросле пістрявою травою, і побачив тут молоду дівчину. Природно, він не знав ані її імені, ані тим більш, чому вона заснула на березі. Замислившись, він зняв зі свого пальця старовинний перстень і опустив його на малий мізинець дівчини. Він пішов у Каперну, в корчму, щоб дізнатися про дівчину.

Корчмар. Що бажаєте?

Грей. Ви, звісно, знаєте тут усіх людей. Мене цікавить ім'я молодої дівчини в косинці, в сукні з рожевими квіточками, темно-русої і невисокої, віком від сімнадцяти до двадцяти років. Я зустрів її недалеко звідси. Як її ім'я?

Корчмар. Це, певне, «Корабельна Ассоль», ніхто інший. Вона недоумкувата, чекає принца під пурпуровими вітрилами. Їй розповів про нього якийсь чаклун.

Грей. Більше ви нічого не можете розповісти?

Вугляр. Не слухайте його! Він бреше! Можете бути спокійні, дівчина така ж здорова, як ми з вами Я з нею розмовляв. Я часто підвожу її з міста на своєму возі. Вона говорить як доросло, але химерна її мова. От, наприклад, якось зайшла мова про її ремесло. Вона, бачте, робить іграшкові кораблики. Вона мені каже.

Ассоль. (слайд 8) Я так хочу приловчитися, щоб у мене на дощі сам плавав човен, а веслярі веслували по-справжньому.

Вугляр. Я зареготав: «Ну, Ассоль, це, бач, така твоя справа, і думки тому в тебе такі, а довкола подивись: усі в роботі, як у бійці»

Ассоль. Ні, я знаю, ти, майбуть, коли насипаєш вугілля в кошика, то думаєш, що він розквітне.

Вугляр. В ту хвилину штовхнуло мене подивитися на порожнього кошика, і так мені здалося, немовби з лози поповзли бруньки, лопнули ці бруньки, бризнуло по кошикові листям і

зникло. А Корчмаря ви не слухайте, він бреше, аж слухати сором, я його знаю.

Грін. Ну що ж, Ассоль, ось і збувається твоя казка. Пам'ятаєш, як казав Егль.

Ты не верь земле, черствой и сухой, -
Верь волне морей.
Пусть она скользит, дразнит и грозит –
Больше правды в ней.
Видишь тот обрыв и простор морской –
Посмотри туда,
Там, в дали морской, ты увидишь блеск
Алых парусов,
Это будет бриг из далеких стран,
Из других широт,
И под скрипок звон от его бортов
Шлюпка отойдет.
И прекрасный принц, сказочный герой,
Нареченный твой,
Весел и умен, строен и высок,
Ступит на песок.
Верь моим словам. Чаше по утрам
На море смотри.
Верь волне морей. Верь судьбе своей

Час наступит твой.
Ты увидишь блеск
алых парусов –
Это за тобой.

Ведучій. Був білий ранковий час; туман ще не розсіявся; в ньому гасли обриси величезного корабля. Його згорнуті вітрила ожили. Повітряний напор подужчав, розігнав туман і вилився по реях у легкі пурпурові форми, повні троянд. Рожеві тіні перебігали по білих щоглах і снастях, усе було білим, крім розпущених, плавно зрушених вітрил – барви глибокої радості. Капітан Артур Грей зібрав своїх матросів.

Грей. Тепер, коли мої вітрила червоніють, вітер добрий, а в серці моєму щастя, я спробую висловити вам те, що хочу зробити. Незабаром ви побачите дівчину, що не може, не повинна інакше вийти заміж, а тільки в такий спосіб, який розвиваю я перед вашими очима. Я прихожу до тієї, яка чекає й може чекати лише мене, я ж не хочу нікого іншого, крім неї, можливо саме тому, що завдяки їй я зрозумів одну немудру істину. Вона в тому, щоб робити так звані чудеса своїми руками. Коли для людини головне - одержувати найменший п'ятак, легко дати цей п'ятак; та коли душа ховає зерня полум'яної рослини – чуда, зроби йому це чудо, якщо ти спроможний.

Нова душа буде в нього і нова в тебе. Щодо мене, то наш початок – мій і Ассоль – залишиться назавжди в пурпуровому відблиску вітрил, створених глибиною серця, яке знає, що таке кохання. Ви зрозуміли мене?

Матроси. Да, капітан.

Матрос. Але як часто не розуміли Гріна за його життя! Його звинувачували в уході від дійсності, в створенні солодких казочок, не помічаючи, що його книги тривожать людські серця, закликають до досконалості, прагнення зробити мрію дійсністю.

Ассоль.(слайд 9) Не тямлячи, як покинула хату, Ассоль бігла вже до моря. Тим часом у Каперні трапилося дивне замішання, хвилювання, колотнеча. Ніколи ще великий корабель не підходив до цього берега; у корабля були ті самі вітрила, ім'я яких звучало як знуцання. Незабаром біля води утворився натовп, і в натовп цей швидко вбігла Ассоль.

Брызги волн ей замочили юбку,
Холоден был утренний туман,
Но уже неслась навстречу шлюпка,
И стоял в той шлюпке капитан

У Ассоль спросил он только имя.
И тогда-то, ослепив глаза,
Сказка окаянная над ними
Алые взметнула паруса!

Матрос. Коли другого дня стало розвиднятися, корабель був далеко від Каперни. Скрипаль стиха водив смичком, примушуючи струни промовляти чарівним, неземним голосом, і думав про щастя...

Ведучий. Так Грін разом із збирачем казок Еглем стримав своє слово: Ассоль діждалася свого корабля з пурпуровими вітрилами. Вони завжди з тими, чия душа – напружені вітрила. Прислухайтесь до шелесту сторінок книг Олександра Гріна – і ви почуєте шум моря, що кличе нас у далекі казкові країни

(слайд 10)

Ведучій. Я зорями цілунків устелю...
До твого серця потайну стежину,
Щоб ти відчула, що тебе єдину
Із ніжністю безмежною люблю,

Щоб ти відчула всю красу життя,
Осяяного полум'ям любові,
Коли у кожному погляді і слові
Бентежні визрівають почуття,

Коли несуть у сонячну блакить
Щасливу мрію лебедині крила,
Коли душа - напружені вітрила,
Які уже нічим не зупинить!

(Слайд 11) Звучить пісня «Алый парус надежды»

Використані джерела:

1. Грин А.С., Собрание сочинений в шести томах / А.С. Грин.-М.: Правда, 1965, - 268 с.
2. Все шедевры мировой литературы в кратком изложении. Сюжеты и характеры. Русская литература XX века / Ред. и сост. В. И. Новиков. — М. : Олимп : АСТ, 1997. — 496 с.
3. Грін, Олександр: «Пурпурові вітрила» Повість: /Для серед. шк. віку// Пер. з рос.;Іл. В.А. Дунаєваї. – К.: Школа, 2007. – 110 с.: іл. - (Світ неймов. пригод)
4. Паустовский К., Жизнь Грина. – М.: Правда, 1985. – 387 с.
5. . www.74448s003.edusite.ru/DswMedia/konspekturokapoliterature

Додатки

